

Øresund blir Nordens navle

HOVEDREPORTASJE

TOM SUNDAR

Email: tom.sundar@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Med Øresundsbron er Skåne blitt landfast med Danmark og Norden rykker nærmere Europa. Broen er et 16 km langt monument som symboliserer optimisme og samarbeidsvilje, og som kan gjøre Sør-Skandinavia til et kraftsentrum for høyteknologisk industri og forskning.

Nå kan pendlere ta plass på toget hvert 20. minutt og vinke til ferjene mens de nyter utsikten fra Øresundsbron. 70 svenske kroner vil enkeltbilletten mellom Malmö og København koste, altså halvparten av det flytoget mellom Oslo og Gardermoen koster.

Regionalisering

Det skal bli både «snabbare med jernvägen og hurtigere med toget». For de svenske og danske statsbaner samarbeider med regionale trafikkelskaper om et felles og bedre kollektivsystem. Til neste år vil man kunne reise nonstop så å si fra Tivoli i København til flere destinasjoner i Skåne.

Med 3,2 millioner innbyggere er Øresunds-regionen, som omfatter Sjælland, Lolland, Falster, Bornholm og Skåne, allerede Nordens mest folkerike distrikt. Og nå som Sør-Sverige blir igjen nærmere knyttet til sitt gamle moderland, har ordet samarbeid fått en ny klang innen ulike virksomheter og næringer.

På sjøsiden har for eksempel Københavns Havn og Malmö havn dannet et felles driftsselskap som skal stå for mesteparten av havnedriften på begge sider av sundet. Innen den danske og sørsvenske pressen har man i vår kunnet registrere alt fra felles annonsekampanjer til språkspalter. Radio- og TV-stasjoner har gått i gang med regionale nyhetssendinger, og ikke minst på Internett kan man holde seg kontinuerlig oppdatert om hva som skjer (1). Konjunkturbarometrene i den svenske IT-bransjen peker mot gylne tider. Nye

investorer og gründere håper at aksene Lund–Malmö–København skal ta opp kampen med Stockholm og Uppsala. Om ikke Øresundsregionen kan kapre IT-tronen fra Sveriges hovedstad, er målet i det minste å bremse kapital- og hjerneflukten fra Sør-Sverige mot nordøst.

Et av de mest ambisiøse satsingsområdene er medisinsk bioteknologi. De siste årene har mer enn 120 små og store industriselskaper innen dette området gått sammen med offentlige universiteter, forskningsinstitusjoner og sykehus i det EU-støttede regionaliseringsprosjektet Medicon Valley (se side 2069).

Øresundsbron er den nye fastlandsforbindelsen mellom Sverige og Danmark og symbolet på samarbeidsviljen i regionen. Foto T. Sundar

Universitetssamarbeid

En av pådriverne for mer samarbeid innen akademisk utdanning og forskning er Kjeld Møllgård, rektor ved Københavns Universitet. Han har sin medisin- og forskerutdanning fra Lunds Universitet i Skåne, og betrakter det faglige samarbeidet over sundet som en selvfølge.

Møllgård var blant initiativtakerne til Øresundsuniversitetet, som ble etablert i 1997. Dette er en sammenslutning av i alt 11 universiteter, hvorav tre er fra Skåne og åtte fra Sjælland.

– Målet har vært å øke forståelsen for kulturlikheter og styrke utdanning og forskning i regionen. Dette vil gi våre læresteder større anseelse og konkurransekraft både nasjonalt og internasjonalt, og styrke industri- og arbeidsmarkedet regionalt, sier Møllgård.

I dag omfatter Øresundsuniversitetet ca. 120 000 studenter og 10 000 forskere. Det konkrete samarbeidet foregår på fakultets- og institusjonsplan gjennom faglige nettverk, ulike regionale pilotprosjekter, EU-finansierte Interreg-prosjekter, studentutveksling og kontrakter om utdanning, forskning og informasjonsvirksomhet.

- Vi arbeider for at kurs-, bibliotek- og laboratorievirksomhet skal være tilgjengelig for alle studenter og forskere i regionen. På denne måten kan vi utnytte ressursene på begge sider av Øresund maksimalt, sier Kjeld Møllgård, som også har vært med på å realisere planene for Medicon Valley Academy.
- Fremgang innen utdanning, forskning og industri er avhengig av synergieffektene mellom de ulike fag- og arbeidsmiljøene. En viktig forutsetning for samarbeid er at både Danmark og Sverige er EU-medlemmer. Nå får vi en bro som legger grunnlaget for en ny vekstregion i Europa.
- Hvilken posisjon kan regionen få om 5–10 år?
- Med fortsatt støtte fra nasjonale myndigheter og EU vil regionen utdanne forskere og spre kunnskaper på høyeste nivå. Mulighetene for en ny vekst innen flere fagområder og næringer er enorme, sier universitetsrektoren.

Kjell Møllgård

Dødt nordisk samarbeid?

Dekanus Hans Hultborn ved det Sundhedsvidenskabelige Fakultet i København mener at den nye regionstenkningen først og fremst vil få konsekvenser for forskerutdanningen og doktorgradsstudiet:

– De siste 4–5 årene har de medisinske lærestedene og forskningsinstitusjonene i Øresunds-regionen satset på flere felleskurs og bedre muligheter for hospitering og utveksling, sier han.

Selv om Øresundsbron fungerer som en katalysator for utviklingen, mener Hultborn at økt forskningssamarbeid er en naturlig prosess som ville ha funnet sted uavhengig av den nye broen.

Innen den medisinske grunnutdanningen er det ingen samarbeidsplaner utover de avtalene om utveksling og hospitering som allerede eksisterer. Hultborn mener at ideer om et eventuelt regionalt medisinstudium foreløpig er i det blå: – Medisinstudiet er ulikt organisert i Danmark og Sverige, og dette begrenser samarbeidsmulighetene. Selv innenfor Danmark er det ingen enhetlig utdanning, noe som betyr at studentene ikke uten videre kan flytte mellom landets egne fakulteter, påpeker han.

– Finnes det noen visjoner for et bredere, nordisk samarbeid?

– I 1960- og 70-årene var nordisk samarbeid viktig for en rekke fagområder, men i dag er begrepet nærmest for en anakronisme å regne. Språk og kultur er viktige fellesnevner som kan ha verdi i samfunnsmedisin og epidemiologisk forskning, men det finnes ingen nordisk grunnidé eller visjon for medisinen som sådan. Når fagmiljøene skal holde seg oppdatert, vender de blikket først og fremst mot USA og sentraleuropeiske land. De viktige diskusjonene og fremskrittene skjer på det globale plan, ikke det nordiske.

Hans Hultborn understreker at nordisk samarbeid likevel blir holdt levende gjennom de skandinaviske avtalene om fellesmarkeder. – 20 % av medisinstudentene i Danmark er enten svenske eller norske. Dermed har vi til enhver tid et samarbeid på grunnutdanningsnivå, men jeg ser ikke noe behov for å samkjøre de nasjonale systemene.

På spørsmålet om hvem som vil tjene mest på den nye broforbindelsen, danskene eller svenskene, svarer Hultborn at optimismen råder på begge sider, men han mener at forventningene er størst i Sverige.

– Som folk i andre hovedsteder er københavnerne seg selv nok. I Skåne derimot virker det som om folk er mer opptatt av broen, og det er nok også svenskene som vil tjene mest på den, tror han.

Hans Hultborn

Øresundsbron

1. juli åpner Øresundsbron mellom København og Malmö. Navnet er en sammenstilling av det danske leddet Øresund og det svenske ordet for bro, og det avløser det hittil brukte navnet Øresunds-forbindelsen.

Avtalen om en fast forbindelse ble inngått i 1991 av de danske og svenske regjeringene. I 1993 begynte vei- og jernbanearbeidet på den danske siden, og i 1995 begynte gravearbeidene for selve kysttil-kyst-forbindelsen.

Den 16 km lange bro- og tunnelforbindelsen omfatter en firefelts motorvei og en dobbeltsporet jernbane. Forventet trafikk er 10 000 biler per døgn i åpningsåret. Prisen for en bropassering med personbil er ca. 260 kroner i norsk valuta, mens månedskort for bilpendlere er satt til 4 080 svenske kroner. Enkeltreise med tog Malmö–København koster 70 kroner og månedskort på toget 1 400 kroner i svensk valuta. For mer informasjon, gå til www.oeresundsbron.com

LITTERATUR

1. www.oresundnyt.dk (13.6.2000).

Publisert: 30. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. februar 2026.